

УДК94:327(082)

M58

Друкується згідно з рішенням вченої ради
навчально-наукового інституту історії, права та міжнародних відносин
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(Протокол № 9 від 22 червня 2021 р.)

ОРГКОМІТЕТ ТА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Лянной Ю.О. – доктор педагогічних наук, професор, ректор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Кудріна О.Ю. – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної (наукової) роботи Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Подрез Ю. В. – кандидат історичних наук, доцент, директор навчально-наукового інституту історії, права та міжнародних відносин, доцент кафедри історії України Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Моцак С. І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Потехін О.В. – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Сокирська В.В. – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Циватий В. Г. – кандидат історичних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Заслужений працівник освіти України.

Горобець І.В. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Михтуненко В. В. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Жуков О. В. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

M58 Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні відносини: історія, теорія, практика» (30 червня 2021 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 171 с.

Збірник III Міжнародної науково-практичної конференції присвячений актуальним питанням історії міжнародних відносин, актуальним проблемам всесвітньої історії, міжнародним відносинам та дипломатії на початку XXI ст. Матеріали збірника можуть знадобитися викладачам, аспірантам, студентам, всім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин.

УДК94:327(082)M58

© Колектив авторів, 2021

© ФОП Цьома С.П., 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ, ГЛОБАЛЬНИЙ І РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ

Айяд Ясер Маджет Мохаммад УЧАСТЬ У МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ ООН ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ КОРОЛІВСТВА ЙОРДАНІЇ НА ПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.....	8
Базан Юлія ПОЛІТИЧНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ АФГАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ ТА РОЛЬ ООН.....	11
Власенко Валерій ВІЙСЬКОВА МІСІЯ УНР В РУМУНІЇ 1919-1920 рр. (СТВОРЕННЯ, ПОВНОВАЖЕННЯ, ВІДРЯДЖАННЯ).....	14
Давлєтов Олександр ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ ІНІЦІАТИВИ КОРОЛЯ ЙОРДАНІЇ АБДАЛЛИ ІІ НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.....	17
Дамаскін Володимир ВСТАНОВЛЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ ФРАНЦУЗЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ ТА РАДЯНСЬКИМ СОЮЗОМ.....	20
Данилець Вадим СТРАТЕГІЧНІ ВІДНОСИНИ США З КРАЇНАМИ БЛИЗЬКОГО СХОДУ, 1945 – 1980 рр.....	23
Дьомін Олег ПІВНІЧНО-ЗАХІДНЕ ПРИЧОРНОМОР'Я В ЄВРОПЕЙСЬКИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ ХVІ СТОЛІТТЯ.....	26
Жуков Олександр СПРОБА НІМЕЧЧИНИ ЗАКРІПИТИСЯ В КИТАЇ ПІСЛЯ ЯПОНО- КИТАЙСЬКОЇ ВІЙНИ 1894-1895 рр.....	29
Киліюшик Іванна СТАНОВЛЕННЯ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО ПОЛІТИЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ ІНОЗЕМЦІВ.....	32
Концур Микола ПОЛІТИКА ТРЕТЬОГО РЕЙХУ НА ТЕРИТОРІЇ ОКУПОВАНИХ НІДЕРЛАНДІВ.....	34
Marcin Łukaszewski IMPORTANCE OF 1993 FOR STATEHOOD OF ANDORRA.....	37
Мартинов В'ячеслав ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТУРЕЧЧИНИ В 1908 – 1911 рр. НА СТОРІНКАХ РОСІЙСЬКИХ ЧАСОПИСІВ.....	39
Оліцький В'ячеслав ПРОТИСТОЯННЯ МОСКОВСЬКА ПАТРІАРХІЯ – ВАТИКАН У СЕРЕДИНІ 1940-Х РОКІВ.....	42

Поспєлов Андрій	КОНФЛІКТНА ПОЛІТИКА США-ВЕЛИКОБРИТАНІЇ І ООН ПО ВІДНОШЕННЮ ДО ІРАКСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ 1991-2003 рр.....	45
Сокирська Владилена	АДМІНІСТРАТИВНО-ІНСТИТУЦІЙНІ ВІДНОСИНИ МІЖ РАДЯНСЬКИМИ РЕСПУБЛІКАМИ 1920-Х рр.....	48
Стрілець Василь	ВАРШАВСЬКИЙ ДОГОВІР 1920 р. І ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В УНР В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН.....	51
Чуткий Андрій	ЗАКОРДОННІ ВІДРЯДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ КИЇВСЬКОГО КОМЕРЦІЙНОГО ІНСТИТУТУ ЯК ПРОЯВ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	53
Чуткий Павло	«АФГАНСЬКЕ ПИТАННЯ» В ІСТОРІЇ СПІВРОБІТНИЦТВА ПАКИСТАНУ ТА КИТАЮ: БЕЗПЕКОВИЙ ВИМІР.....	56

СЕКЦІЯ 2.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Арсєнко Тєтяна, Мирончук Анатолій	НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА КИТАЮ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	59
Бєссонова Марина, Бистра Вікторія	НЕЛЕГАЛЬНА ІММІГРАЦІЯ ДО США: «СТІНА ТРАМПА» ТА АНТИАМЕРИКАНІЗМ.....	63
Ботіка Тєтяна	МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	67
Брайчєвська Олена, Слюсарєнко Ірина	ОСОБЛИВОСТІ АФРИКАНСЬКОГО ВЕКТОРА У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.....	69
Грицьак Ігор	ГЛОБАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ.....	72
Горобєць Ігор, Мартинов Андрій	ПРОЕКТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ЩОДО МАЙБУТНЬОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ 2021 РОКУ.....	75
Гуцало Людмила	ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США – НАТО (ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВА Д. ТРАМПА).....	79
Дудка Раїса	МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ КРАЇН ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ АЗІЇ.....	82
Жога Мирослав		

У сучасному світі все більшої значущості набуває мультикультуралізм [1]. В процесі діалогу відбувається інтенсивний обмін інформацією, переважно культурницькою, і ця інформація значно впливає на формування уявлень про учасників міжкультурного діалогу. У такому разі віддзеркалюється концепція мозаїчної ідентичності. Індивід, будучи заручником соціальної структури, має багато ідентичностей, які часто взаємоперетинаються, – історичну, корпоративну, соціальну, релігійну, етнічну, національну та ін. У широкому сенсі міжкультурний діалог є одним із найважливіших наслідків економічних, політичних і комунікативних змін, що сьогодні охопили весь світ. Зона перетину інтересів представників культур перетворюється на рефлексивне комунікаційне поле.

Таким чином, дана проблематика набуває особливої гостроти. Трансформаційні процеси, які відбуваються в Україні, вимагають від кожної людини знань та навичок міжкультурного діалогу. Діалог культур у всіх його вимірах розглядається як головна історична необхідність сьогоденного світу та ефективний інструмент побудови конструктивних міжнародних відносин.

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Бахов І.С. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу культур. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2012. Вип. 22. С. 34 – 43.
2. Ботіка Т.С., Соловей А.О., Мамроцька О.А. Історичні парадигми українського міжкультурного діалогу. Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Одеса. 2020. Вип. 42. С. 137 – 144.
3. Грушевицкая Т.Г., Попков В.Д., Садохин А.П. Основы межкультурной коммуникации. М. 2003. 352 с.
4. Максимович О.В. Міжкультурна комунікація як предмет міждисциплінарного теоретизування. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. 2017. Вип. 39. С. 85 – 89.
5. Сниця Т.Є. Міжкультурна комунікація як суспільний феномен. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. 2014. Вип. III. С. 146 – 153.

Брайчевська Олена,

к.і.н., доцент

Київський університет імені Бориса Грінченка

Слюсаренко Ірина,

к.і.н., доцент

Київський університет імені Бориса Грінченка

ОСОБЛИВОСТІ АФРИКАНСЬКОГО ВЕКТОРА У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Протягом останніх двадцяти років спостерігається різносторонній інтерес та зростання суперництва великих держав за політичний і економічний вплив в країнах Африки. Цей інтерес зумовлений великими запасами неосвоєних природних ресурсів, динамічним зростанням кількості молодого працездатного населення та зростанням обсягів споживання товарів і послуг. Головними конкурентами за сфери впливу на Африканському континенті є Китайська

Народна Республіка, Російська Федерація і США. Проявляють інтерес до країн цього континенту й ряд інших країн, зокрема Туреччина, Індонезія, Індія.

Розбудова відносин із країнами Африканського континенту є важливою складовою зовнішньополітичної стратегії КНР. Станом на 2021 р. Китай має дипломатичні відносини із 53 африканськими країнами із 54 (за винятком Королівства Есватіні) і має там дипломатичні представництва на рівні посольств, очільниками яких є Надзвичайні і Повноважні Посли. У штаті посольств обов'язково є радники з економічних і торговельних питань.

Китай також зберігає лідерство серед інших країн світу за кількістю офіційних візитів державних чиновників високого рівня в країни Африки. Нинішній глава Китаю Сі Цзіньпін на початку своєї першої каденції здійснив перше закордонне турне на Африканський континент – в Танзанію, Республіку Конго та ПАР. 2018 р. він також відвідав Сенегал, Руанду і Маврикій.

В країнах Африки працюють близько 10 тис. китайських фірм [1]. Більшість із них зосереджені в Нігерії, Гвінеї, Замбії, Танзанії, Ефіопії, ПАР, Кенії, Анголі, Судані. Вони отримують підтримку від дипломатичних представництв КНР на місцях та не мають проблем із отриманням кредитів від приватних і державних китайських банків. За китайськими проектами та технологіями китайськими фірмами у Нігерії було збудовано залізницю між Лагосом і Кано та гідроелектростанцію, у Гвінеї – шахту, греблю, гідроелектричний комплекс, залізницю і переробний комбінат, у Судані – трубопровід і змонтовано обладнання для нафтовидобутку та повністю реконструйовано найбільший морський порт – Порт-Судан.

КНР також належить до числа найбільших торговельних партнерів майже всіх африканських країн. У китайському експорті переважають товари з високою доданою вартістю – електроніка, високотехнологічне обладнання, вироби металургійної промисловості.

Також використовується так звана «мала співпраця» між китайськими торговельними компаніями та їхніми африканськими партнерами, через яких вони продають свою продукцію широкого повсякденного вжитку та продукти харчування для задоволення місцевого попиту. Особливістю цієї співпраці є можливість отримувати кредитування на ведення торговельних операцій як від державних, так і від приватних банків [2].

Регулярно проводяться торгово-економічні ярмарки Китай-Африка. До участі у них залучаються не лише представники бізнесу та банківського сектора із 53 країн Африки, а й представники впливових міжнародних організацій, які опікуються проблемами розвитку цього континенту.

Велика увага приділяється співпраці з африканськими країнами у освітній сфері, зокрема у підготовці інженерних, медичних та дипломатичних кадрів через надання різноманітних грантів і стипендій для африканських студентів. Лише за період між першою та другою міністерськими конференціями Китай-Африка (2000–2006 рр.) Китай підготував майже 7000 африканських фахівців тільки з дипломатії. Вже протягом 20 років постійно організуються курси підвищення кваліфікації для молодих африканських дипломатів, різноманітні стажування при посольствах Китаю в африканських країнах, семінари за участю молодих

дипломатів та представників приватних і державних компаній, які працюють в Африці. 2019 р. було засновано науково-дослідний інститут Китай-Африка, який вже став своєрідним інструментом економічного впливу завдяки реалізації різноманітних наукових та науково-технічних досліджень.

Ще однією із форм політичної та економічної співпраці Китаю з африканськими країнами, особливо з країнами Підсахарської Африки, є проведення щорічних міністерських конференцій та самітів Китай-Африка (FOCAC), які були започатковані 2000 р. Цей міжнародний форум працює на двох рівнях: міністерські конференції (за участі міністрів закордонних справ та галузевих міністрів) та саміти за участю глав африканських держав. За період з 2000 по 2018 рік відбулося чотири конференції на рівні міністрів та три саміти, в рамках яких також відбулися міністерські конференції [3]. На цих форумах кожного разу підводились підсумки співробітництва між Китаєм та країнами Африки за попередній період і презентувалася нова програма співробітництва. Також щоразу оголошувалися обсяги фінансування, які планувалося надати для реалізації спільних економічних проектів і програм на наступні три роки. Кожен із таких форумів обов'язково закінчувався підписанням ряду нових угод про надання фінансової допомоги, кредитування, інвестиції в економіку низки країн Африки, обсяги яких щоразу збільшувалися. Найбіднішим африканським країнам Китай, як правило, під час проведення засідань форуму списував борги та надавав гуманітарну допомогу їх населенню у вигляді поставок значних обсягів продовольства, переважно рису.

Перша міністерська конференція FOCAC відбулася в Пекіні в жовтні 2000 р. [4]. Відповідно до домовленостей, які були досягнуті в ході її проведення, у період з 2000 по 2003 р. Китай скасував 10,9 мільярда юанів боргів для 31 найбіднішої африканської країни, створив Африканський фонд розвитку людських ресурсів, спонсорував майже 300 навчальних курсів управління економікою, з національної оборони, сільського господарства, освіти, науки та техніки, культури та охорони здоров'я.

Обсяги фінансування програм співпраці Китаю з країнами Африки на кожен наступний трирічний період подвоювалися. Але на останньому саміті у 2018 р. було оголошено рішення про те, що обсяг інвестицій надалі не буде подвоюватись і на наступний період складатиме як і в попередній період \$60 млрд. [5]. Із цієї суми \$15 млрд. мали бути надані як фінансова допомога, \$20 млрд. – безвідсоткові кредити, решта – на реалізацію інфраструктурних проектів, які реалізують китайські компанії в африканських країнах. За період з 2005 по 2020 рр. Китай вклав в країни Африки на південь від Сахари близько 303 млрд. дол.

На саміт Китай-Африка у 2018 р. було запрошено Генсека ООН А. Гутерріша, який у своєму виступі на цьому форумі наголосив на важливості китайсько-африканської співпраці, яка буде сприяти досягненню стійкого розвитку на континенті [6]. На спеціальний саміт Китай-Африка з питань солідарності в боротьбі з пандемією COVID-19, який відбувся в Пекіні в 2020 р. у режимі відеоконференції, в якості спеціального гостя знову було запрошено

Генерального секретаря ООН А. Гутерріша, а також Генерального директора ВОЗ Т. Гебреїсуса [7].

Дипломатичну присутність, інтенсивну політичну співпрацю та економічну діяльність майже в усіх державах Африканського континенту Китай позиціонує як основоположний фактор «справедливої глобалізації», а де-факто проводить політику поєднання суто комерційних проектів з міжнародними програмами допомоги для розвитку, які спрямовані на виконання рішень Аддіс-Абебської програми дій по фінансуванню розвитку.

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Волович О. Африканська політика Китаю. «Бінтел». № 3, 2019. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/afrykanska-polityka-kytayu/> (дата звернення: 15.06.2021)
2. Чень Цзюнь. Зовнішньоторговельна політика Китаю в умовах глобалізації. Ефективна економіка. №11, 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1%20&z=%203555> (дата звернення: 15.06.2021)
3. Забелла А. А. Влияние Форума китайско-африканского сотрудничества на развитие отношений между Китаем и странами Африки. Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Всеобщая история. 2020. Т. 12. №1. С. 35-46. doi: 10.22363/2312-8127-2020-12-1-35-46
4. The First Ministerial Conference of FOCAC. URL: <https://www.fmprc.gov.cn/zflt/eng/gylt/dyjbzhy/t157577.htm> (дата звернення: 15.06.2021)
5. Зеленов Е.И., Солощева М.А. 20 лет политики КНР в Африке: из прошлого в будущее. Азия и Африка сегодня. Вып.2. 2021. С.5-14.
6. In Beijing, UN chief urges win-win collaboration between China and Africa for ‘the future we want’. UN news. 2018. 03 September. URL: <https://news.un.org/en/story/2018/09/1018242> (дата звернення: 15.06.2021)
7. Xi Jinping Chairs the Extraordinary China-Africa Summit On Solidarity Against COVID-19 and Gives a Keynote Speech. URL: <http://www.focac.org/eng/ttxsy/t1790867.htm> (дата звернення: 15.06.2021)

Грицяк Ігор,

*к.ю.н., доктор з державного управління, професор
Київський університет імені Бориса Грінченка*

ГЛОБАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Світовий розвиток на початку третього тисячоліття характеризується фундаментальними змінами і непередбачуваними перспективами, про що свідчить динамічний вплив на нього глобальних трансформацій та інтеграційних явищ і процесів. Глобалізація та інтеграція, як справедливо зазначають науковці, - це два процеси, які на перший погляд є автономними, але при глибшому дослідженні з'ясовується не лише взаємозв'язок між ними, а й складне підґрунтя нелінійного, часто суперечливого, нерівномірного процесу.

Глобалізація рішуче заявила про себе в 1990-х роках як складний і багатогранний процес, який має безліч найрізноманітніших проявів та включає ще більший спектр проблем. У спробі все-таки якось упорядкувати її сутнісні прояви в реальному житті, науковці пов'язують глобальні трансформації з існуванням світового ринку, глобальними комунікаціями (інформаційною інфраструктурою) та глобальною масовою культурою.

Наукове видання

**МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА**

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

30 червня 2021 р., м. Суми

Відповідальна за випуск *В.В. Михтуненко*

Підп. до друку 12.07.2021.

Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 9,3.

Ум. фарб.-відб. 9,3. Обл.-вид. арк. 11,88.

Тираж 50 пр. Вид. № 27.

Видавець і виготовлювач:

ФОП Цьома С.П. 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.

Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.